

INFORMACE PRO OBCE I. TYPU A JEJICH POVINNOSTI PŘI VÝKONU SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY DĚTÍ

(dle zákona č. 359/1999 Sb, o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o SPOD“))

Co je to sociálně-právní ochrana? (§ 1 zákona o SPOD)

- ochrana práva dítěte na příznivý vývoj a řádnou výchovu
- ochrana oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění
- působení směřující k obnovení narušených funkcí rodiny
- zabezpečení náhradního rodinného prostředí pro dítě, které nemůže být trvale nebo dočasně vychováváno ve vlastní rodině.

Na jaké děti se sociálně-právní ochrana zaměřuje? (§ 6 zákona o SPOD)

- jejichž **rodiče zemřeli, neplní povinnosti** plynoucí z rodičovské odpovědnosti či **nevykonávají** nebo **zneužívají práva** plynoucí z rodičovské odpovědnosti
- které byly **svěřeny do výchovy jiné osoby** odpovědné za výchovu dítěte, pokud tato osoba neplní povinnosti plynoucí ze svěřeni dítěte do její výchovy
- které **vedou zahálčivý nebo nemravný život** spočívající zejména v tom, že zanedbávají školní docházku, nepracují, i když nemají dostatečný zdroj obživy, požívají alkohol nebo návykové látky, jsou ohroženy závislostí, žijí se prostitutí, spáchaly trestný čin nebo, jde-li o děti mladší než patnáct let, spáchaly čin, který by jinak byl trestným činem, opakovaně nebo soustavně páchají přestupky podle zákona upravujícího přestupky nebo jinak ohrožují občanské soužití
- které se **opakovaně dopouští útěků** od rodičů nebo jiných fyzických nebo právnických osob odpovědných za výchovu dítěte
- **na kterých byl spáchán trestný čin** ohrožující život, zdraví, svobodu, jejich lidskou důstojnost, mravní vývoj nebo jmění, nebo je podezřeni ze spáchání takového činu
- které jsou na základě žádostí rodičů nebo jiných osob odpovědných za výchovu dítěte **opakovaně umísťovány do zařízení zajišťujících nepřetržitou péči o děti** nebo jejich umístění v takových zařízeních trvá déle než 6 měsíců
- které jsou **ohrožovány násilím** mezi rodiči nebo jinými osobami odpovědnými za výchovu dítěte popřípadě násilím mezi dalšími fyzickými osobami
- které jsou **žadatelé o udělení mezinárodní ochrany, azylanty nebo osobami požívajícími doplňkové ochrany**, a které se na území České republiky nacházejí bez doprovodu rodičů nebo jiných osob odpovědných za jejich výchovu

pokud tyto skutečnosti trvají po takovou dobu nebo jsou takové intenzity, že nepříznivě ovlivňují vývoj dětí nebo jsou anebo mohou být příčinou nepříznivého vývoje dětí.

Jaké jsou hlavní povinnosti obecních úřadů?

A. OZNAMOVACÍ POVINNOST

dle § 7 odst. 2 zákona o SPOD	Obecní úřad by měl být připraven přijmout upozornění občana, který je na základě uvedeného ustanovení oprávněn upozornit OSPOD na porušení povinností nebo zneužití práv vyplývajících z rodičovské odpovědnosti, na skutečnost, že rodiče nemohou plnit povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti, nebo na dítě, které je ohrožené podle § 6 zákona o SPOD. V této oblasti by měl oznamovateli poskytnout základní poradenství a upozornění předat příslušnému pracovišti OSPOD OÚ ORP.
Příklad	Na starostu obce se obrátí občan, který sdělí, že u sousedů se často ozývá křič a pláč malých dětí. Tyto děti vidá často špinavé a nedostatečně oblečené.
Možné řešení	Starosta situaci buďto prošetří, navštíví rodinu a zjistí podrobnosti a spojí se se spádovým OSPOD ORP případně kontaktuje přímo spádový OSPOD ORP.

B. POSKYTNOUT POMOC DÍTĚTI, KTERÉ O NI POŽÁDÁ

dle § 8 odst. 1 zákona o SPOD	Obecní úřad by měl být připraven reagovat na žádost dítěte , které má právo i bez vědomí rodičů požádat OSPOD o pomoc při ochraně svého života a dalších svých práv, kdy je obecní úřad povinen tomuto dítěti odpovídající pomoc poskytnout. Pomoc bude spočívat k poskytnutí základní krizové intervence a základního poradenství, dále v předání případu dítěte pracovišti OSPOD OÚ ORP, případně se dále ve spolupráci s tímto pracovištěm podílet na dílčích krocích k řešení situaci takového dítěte.
Příklad	Na starostu obce se obrátí dítě s tím, že ho rodiče fyzicky týrají a ono se bojí jít domů.
Možné řešení	Starosta si dítě vyslechne a uklidní ho. Následně zjišťuje, zda by se o dítě nemohl postarat nějaký další příbuzný (např. babička), případně zajistí potřeby dítěte (strava, tekutiny, teplo) a posléze informuje spádový OSPOD ORP.

C. PREVENCE

§ 10 zákona o SPOD	Povinnost obecního úřadu a) vyhledávat děti uvedené v § 6, b) působit na rodiče , aby plnili povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti, c) projednat s rodiči odstranění nedostatků ve výchově dítěte, d) projednat s dítětem nedostatky v jeho chování, e) sledovat, zda je na základě kontrolních oprávnění zamezováno v přístupu dětí do prostředí , které je z hlediska jejich vývoje a výchovy ohrožující,
--------------------	--

	f) poskytnout nebo zprostředkovat rodičům na jejich žádost poradenství při uplatňování nároků dítěte podle zvláštních právních předpisů, g) oznámít obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že jde o děti uvedené v § 6.
Příklad	Starosta obce zjistí, že se za nádražím pravidelně schází parta dvanáctiletých dětí, kteří chodí za školu a požívají alkohol.
Možné řešení	Starosta tyto skutečnosti oznámí spádovému OSPOD ORP.

D. NEODKLADNÁ POMOC DÍTĚTI

dle § 15 odst. 1 zákona o SPOD	Povinnost zajistit neodkladnou péči dítěti , které se ocitlo bez péče přiměřené jeho věku, zejména v důsledku úmrtí rodičů nebo jejich hospitalizace, přičemž je zpravidla dána při zajištění této péče přednost příbuznému dítěte. Dále povinnost o uvedeném opatření neprodleně uvědomit OÚ ORP .
Příklad	V obci hořelo a při požáru byli zraněni a následně hospitalizováni rodiče pětiletého chlapce.
Možné řešení	Starosta obce zajistí jeho základní potřeby (teplo, hlad, žízeň apod.). Jestliže má dítě v obci další příbuzné, domluví se s nimi, jestli by chlapec mohl zůstat u nich. Pokud ne, kontaktuje spádový OSPOD ORP (v nočních hodinách, o víkendech a svátcích lze kontaktovat policii, která se s daným OSPOD ORP spojí prostřednictvím pohotovostního telefonu).

E. SPOLUPRÁCE

§ 51 odst. 3 písm. a) až d) zákona o SPOD	Obecní úřad na vyžádání a) podává soudu zprávy o poměrech dítěte, u něhož rozhodl soud o výchovném opatření, b) doporučuje soudu osobu vhodnou stát se poručníkem a toto své doporučení oznamuje obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, c) podává obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností zprávy o poměrech dítěte, podává státnímu zastupitelství zprávy o poměrech dítěte , u něhož soud na návrh státního zastupitelství v občanskoprávním řízení uložil ochrannou výchovu podle zvláštního právního předpisu.
Příklad	Soud požádá obecní úřad o zprávu o poměrech dítěte, u něhož soud rozhodl o výchovném opatření.
Možné řešení	Starosta navštíví dítě v rodině, zjistí pro soud vše potřebné a zpracuje zprávu, případně se domluví na spolupráci se spádovým OSPOD ORP.

VZOR – STANDARDY KVALITY SOCIÁLNĚ-PRÁVNÍ OCHRANY V OBCI I. TYPU

Co je to orgán sociálně-právní ochrany? V jakých situacích vám může pomoci?

Název obce: .....

Adresa obecního úřadu.....

Webové stránky obecního úřadu.....

Úřední hodiny: pondělí - .....

úterý - .....

středa - .....

čtvrtek - .....

pátek - .....

Zaměstnanec, který má na starosti agendu SPO: .....

Kontakt na uvedeného zaměstnance:

e-mail: .....

telefon: .....

Zastupující zaměstnanec: .....

Kontakt na zastupujícího zaměstnance:

e-mail: .....

telefon: .....

Obec s rozšířenou působností, kde je poskytována sociálně-právní ochrana v plném rozsahu:

.....

Vedoucí zaměstnanec na úseku sociálně-právní ochrany: .....

Kontakt na tohoto zaměstnance:

e-mail: .....

telefon: .....

Webové stránky obce s rozšířenou působností: .....

Úřední hodiny obce s rozšířenou působností: pondělí - .....

úterý - .....

středa - .....

čtvrtek - .....

pátek - .....

Informace o možnostech, jak si podat stížnost.